Sosiaali- ja terveysministeriö

HE 113/2025 vp

11.2.2026

Ehdotetut pykälämuutokset

Sosiaali- ja terveysministeriö

47 § *Teknologiset ratkaisut asiakkaan sosiaalipalvelun toteuttamisessa (1-3 mom)*

Asiakkaan sosiaalipalvelun toteuttamisessa saadaan hänen toimintakykynsä, turvallisuutensa, osallisuutensa ja hyvinvointinsa tueksi käyttää teknologisia ratkaisuja, jotka soveltuvat käytettäviksi hänen palveluissaan ja vastaavat hänen tarpeisiinsa. Käyttöön otettavien teknologisten ratkaisujen soveltuvuus asiakkaan palveluihin ja toimenpiteisiin tulee arvioida yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa ja läheisensä tai laillisen edustajansa kanssa asiakkaan palvelutarvetta arvioitaessa ja hänen asiakassuunnitelmaansa laadittaessa. Asiakkaan mielipide teknologisten ratkaisujen käyttöön pitää selvittää ja hänelle on selvitettävä, miten teknologisen ratkaisun käyttäminen vaikuttaa palvelun toteuttamiseen, ja mitkä olisivat vaihtoehtoiset palvelun toteuttamistavat ilman teknologista ratkaisua. Sellaisen asiakkaan kotona tai asumispalvelussa käytettävän teknologisen ratkaisun, jolla voidaan ottaa yhteyttä asiakkaaseen ja ohjata ja auttaa asiakasta hänen jokapäiväisessä elämässään, käyttö tulee rajata alueellisesti ja ajallisesti välttämättömään. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 8 ja 9 §:ssä säädetään itsemääräämisoikeudesta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, saadaan,

1) asiakkaan kotona tai asumispalvelussa käyttää teknologisia ratkaisuja, jotka havainnoivat asiakkaan liikettä, ääntä, toimintakykyä tai sijaintia, välittävät tiedon asiakkaan huolenpidon tai avun tarpeesta palveluntuottajalle ja avaavat yhteyden palveluntuottajaan, kun niiden käyttö on, lukuun ottamatta asiakkaan mukana kulkevia ratkaisuja, rajattu alueellisesti ja ajallisesti välttämättömään;
2) asiakkaan kotona tai asumispalvelussa käyttää teknologisia ratkaisuja, jotka havainnoivat asiakkaan liikettä, ääntä tai toimintakykyä ja välittävät tietoa palveluntuottajalle, kun niiden käyttö on, lukuun ottamatta asiakkaan mukana kulkevia ratkaisuja, rajattu alueellisesti ja ajallisesti välttämättömään;
3) asiakkaan asumispalvelussa käyttää teknologisia ratkaisuja, joilla voidaan palveluntuottajan aloitteesta kuva- tai ääniyhteyden avaamalla tarkistaa asiakkaan hyvinvointi, kun niiden käyttö on rajattu alueellisesti ja ajallisesti välttämättömään.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun teknologisen ratkaisun käytön asiakkaan palvelussa tulee olla välttämätöntä asiakkaan hoidon, huolenpidon ja turvallisuuden turvaamiseksi. Saniteettitiloissa saadaan käyttää vain teknologisia ratkaisuja, jotka kulkevat asiakkaan mukana sekä ratkaisuja, jotka eivät itsenäisesti tai palveluntuottajan aloitteesta avaa kuvayhteyttä palveluntuottajaan. Asiakkaan 45 §:ssä tarkoitetusta päätöksestä tai asiakkaan ja palveluntuottajan välisestä sopimuksesta tulee käydä ilmi asiakkaan sosiaalipalvelussa käyttöön otettava 2 momentissa tarkoitettu teknologinen ratkaisu. Edellä 2 momentissa tarkoitettuja teknologisia ratkaisuja ei saa käyttää lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen palveluissa.

47 § *Teknologiset ratkaisut asiakkaan sosiaalipalvelun toteuttamisessa (4-5 mom)*

Teknologisen ratkaisun käyttöönotossa ja käytössä on huolehdittava siitä, että:

1) asiakas on tietoinen sen käytöstä, osaa tarpeen mukaan käyttää sitä ja saa tarpeen mukaan ohjausta ja neuvontaa sen käytössä;

2) teknologinen ratkaisu ei puutu asiakkaan eikä muun henkilön yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan enempää kuin asiakkaan hoidon ja huolenpidon tarve välttämättä edellyttää;

3) sosiaalihuollon palveluissa henkilöstön määrä vastaa asiakkaan tarpeisiin ja asiakkaan oikeus inhimilliseen kohtaamiseen ja henkilökohtaiseen vuorovaikutukseen toteutuu;

4) teknologinen ratkaisu toimii tarkoitustaan vastaavalla tavalla eikä vaaranna asiakasturvallisuutta.

Teknologisen ratkaisun käytön yhteydessä tapahtuvasta asiakastietojen käsittelystä säädetään asiakastietolaissa. Teknologisen ratkaisun käytön yhteydessä käsiteltävät henkilötiedot on rajattava asiakkaan sosiaalipalvelun järjestämisen ja toteuttamisen kannalta välttämättömään. Henkilötiedot on poistettava välittömästi sen jälkeen, kun niiden käyttötarkoitus on päättynyt ja asiakastiedot on kirjattu sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin noudattaen asiakastietolain 17 §:ää.

48 § Tekninen valvonta sosiaalihuollon toimintayksiköiden yhteisissä tiloissa

Sosiaalihuollon toimintayksikön asiakkaiden yhteisessä käytössä olevissa tiloissa muualla kuin saniteettitiloissa teknistä valvontaa saa toteuttaa silloin, kun se on tarpeen asiakkaiden terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Saniteettitiloissa saadaan kuitenkin käyttää 47 §:n 2 momentissa tarkoitettuja asiakkaan mukana kulkevia teknologisia ratkaisuja ja ratkaisuja, jotka eivät avaa kuvayhteyttä palveluntuottajaan. Tekninen valvonta tulee rajoittaa ajallisesti ja alueellisesti välttämättömään ja sen on oltava oikeasuhtaista tarkoitukseensa nähden. Henkilöstön määrän tulee teknisestä valvonnasta huolimatta vastata asiakkaiden tarpeisiin. Teknisestä valvonnasta ja sen toteuttamistavasta on ilmoitettava näkyvällä tavalla niissä tiloissa, joissa sitä käytetään.

Teknisen valvonnan yhteydessä tapahtuvasta asiakastietojen käsittelystä säädetään asiakastietolaissa. Teknisen valvonnan yhteydessä käsiteltävät henkilötiedot on rajattava asiakkaiden sosiaalipalvelun järjestämisen ja toteuttamisen kannalta välttämättömään. Henkilötiedot on poistettava välittömästi sen jälkeen, kun niiden käyttötarkoitus on päättynyt ja asiakastiedot on kirjattu sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin noudattaen asiakastietolain 17 §:ää.

Työntekijän kameravalvonnasta säädetään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 16 ja 17 §:ssä.

Tässä pykälässä tarkoitettua teknistä valvontaa ei saa toteuttaa asiakkaan kodissa, asunnossa tai muissa tiloissa, joiden katsotaan kuuluvan kotirauhan piiriin.

Sosiaali- ja
terveysministeriö